

Roller och ansvar kring egenvård utifrån Socialtjänst

Syftet med egenvård är att underlätta och ge patienten förutsättningar för ett mer självständigt liv, där hen inte blir beroende av hälso- och sjukvårdens insatser. Behöver den enskilde praktisk hjälp är det en egenvårdsinsats utifrån socialtjänstlagen, då gäller inte hälso- och sjukvårdslagen. Vilka åtgärder som kan vara egenvård är inte reglerat i lagen, utan bedöms i varje enskilt fall. Viktigt att samverkan sker.

Egenvård är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som behandlande hälso- och sjukvårdspersonal (ordinatör) bedömer att patienten kan utföra själv eller med praktisk hjälp av någon annan. Patienten ska förstå och kunna instruera, undantag vid trakeostomi/hostmaskin/hemventilator, då ska personen kunna förstå och kunna förmedla sig. Egenvården ska kunna genomföras på ett patientsäkert sätt. Ordinatör bedömer och beslutar att egenvård kan utföras på ett patientsäkert sätt och förmedlar detta i IT-tjänst informationsöverföring SAMSA. Kommunen tar ställning till om det går att bevilja och utföra egenvården som en SoL-insats.

Alla professioner ska informera och säkerställa att brukaren förstår sitt ansvar när det gäller egenvård. För mer information, se länkarna:

[Lag \(2022:1250\) om Egenvård](#)

[Meddelandeblad Egenvård \(Socialstyrelsen\)](#)

Egenvård med intyg

Grunden för egenvården, med intyg, är att det ska finnas en ordination från en legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Om den enskilde behöver praktisk hjälp i genomförande av egenvård, ska det finnas ett egenvårdsintyg och det ska föregås av samverkan i IT-tjänst informationsöverföring SAMSA. Om intyg saknas eller om intyg inkommit utan att en samverkan skett, ska det skrivas en SoL-avvikelse och informera ordinatör samt avvakta med att bevilja SoL-insats tills samverkan skett. Ordinatör har ansvar för att insatsen utförs fram tills att egenvårdsbeslutet kan verkställas av utföraren. Den enskilde ska vara adekvat och kunna instruera personal.

Egenvård utan intyg

Det finns situationer när intyg inte behövs, exempelvis när det är så pass enkel egenvård att det inte behövs några större instruktioner. Vid egenvård utan intyg ska det finnas en ordination från en legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och den enskilde ska vara adekvat samt kunna instruera personal.

Rekommendation eller eget val

Det finns tillfällen där personen inte har fått en ordination, men har valt själv eller rekommenderats. Detta är inte egenvård utan exempelvis personlig omvårdnad och en bedömning sker utifrån skälig levnadsnivå.

Personer som bor på vård- och omsorgsboende eller korttidsenhet

Alla personer på vård och omsorgsboende och korttid är inskrivna i hemsjukvården. Det innebär att egenvård utan intyg är ovanligt. Vid behandling med trakeostomi/hostmaskin/hemventilator, krävs intyg när det är egenvård. Insatsen är ingen hälso- och sjukvårdsinsats och legitimerad personal är inte ansvarig för insatsen, det är ordinatören som ansvarar. Hälso- och sjukvård som

Dokumentägare: Lotta Andersson

Gäller för: Vård- och äldreförvaltningen/ VÄF Privata utförare

Version: 8

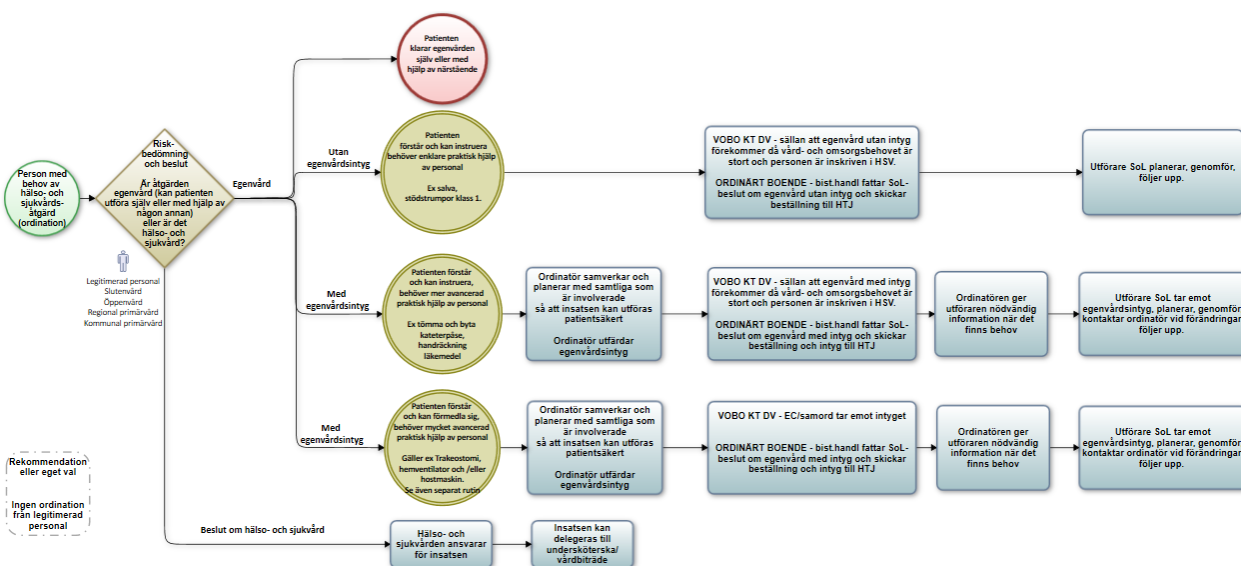
Senast reviderad: 2024-02-26

Revidering av dokumentet sker kontinuerligt.

egenvård är ett område som inte alltid är lätt att bedöma. Vid oklarheter kan du kontakta MAS/MAR enheten för konsultation.

Flödesschema för bedömning och utförande av egenvård

Roller och ansvar

Behandlande legitimerad personal = Ordinatör	Ordinatören bedömer och beslutar om en insats är egenvård eller inte tillsammans med patienten, samt att det går att genomföra på ett patientsäkert sätt. Ordinatören ansvarar för att följa upp och ompröva egenvården. Ordinatören (öppenvård och slutenvård) ska dokumentera nödvändig information i SAMSA när någon annan verksamhet ska utföra egenvården. Ordinatören samråder och planerar med samtliga parter som kan komma att beröras av egenvården, eventuellt med en SIP. Beslut om egenvård ska dokumenteras i ett egenvårdsintyg som ska lämnas till patienten och samtliga parter som berörs av egenvården. Ordinatören ansvarar för att den som utför egenvården har tillräcklig kompetens och ska tillhandahålla nödvändiga instruktioner till patienten och utföraren. Innan utföraren har kompetens är insatsen hälso- och sjukvård.
Patient/Den enskilde	Skall delta i bedömning, de beslut som fattas och planering av egenvården. De som bor i ordinärt boende ska ansöka om bistånd vid behov av praktisk hjälp av personal.
Biståndshandläggare	Insatser med egenvårdsintyg Egenvårdsintyg ska föregås av samverkan som sker via IT-tjänst informationsöverföring SAMSA, egenvårdsintyget inkommer via fax eller post. I samband med samverkan ta emot ansökan om stöd vid egenvård från den enskilde

	och ta ställning till om ansökan kan beviljas vid osäkerhet kontakta metodhandledare samt vid behov kontakta MAS/MAR. Innehållet i egenvårdsintyget ansvarar ordnatören för. Det finns två rutiner för arbetssätt i SAMSA, en för öppenvård och en för slutenvård. Om samverkan inte har skett kontakta ordnatören, de har ansvar fram till att egenvårdsbeslutet kan verkställas av utföraren. Utföraren ska vara delaktig i samverkan för att säkerställa att de har kompetens och kan utföra egenvårdsinsatsen innan beslut om egenvård fattas. Avvakta beslut om insats egenvård om intyget saknas eller om komplettering behövs. Fråga den enskilde om den fått ett intyg. Kontakta ordnatör: - Om insatsen inte kan utföras patientsäkert - Om egenvårdsintyget saknas. - Om egenvårdsintyget inte stämmer med den kändedomen biståndshandläggaren har om den enskilde. - Om egenvårdsintyget inte är fullständigt ifyllt. - Vid förändrat behov som påverkar beslutet om egenvård. - Om den enskilde flyttat till ett annat boende eller byter utförare, kan inte egenvården överlåtas till den nya utföraren. Enklare insatser utan egenvårdsintyg Det finns situationer när intyg inte behövs, exempelvis när det är enkel egenvård där det inte behövs några större instruktioner. Det förutsätter att den enskilde är adekvat och kan instruera personalen. Exempel på detta är salva och stödstrumpor som ej förebygger sjukdom (klass 1 – receptfritt som inhandlas på apotek). Ansökan och beställning av egenvård Se checklista Hantera ansökan om egenvård för arbetssätt vid ansökan. Det ska framgå att det är egenvård med intyg eller inte, skrivs i ”Övrigt” i beställningen. Är det ett beslut utifrån ett egenvårdsintyg ska intyget skickas till berörd utförare via Viva meddelandefunktion, se Viva lathund. Vid trakeostomi, hemventilator och hostmaskin, se även separata rutiner på Närvårdssamverkans hemsida.
Enhetschef och koordinator hemtjänst	Enhetschefen ansvarar för verkställandet av insatsen. Enhetschef medverkar vid en eventuell SIP och samråder vid behov med ordnatör gällande egenvårdsbeslutet. Koordinator bevakar och inhämta eventuell information om egenvårdsbeslut i SAMSA. Se rutin för öppenvård och slutenvård. Tillsammans med enhetschef ta ställning om kompetens finns eller inte. Koordinator tar emot beställningen från biståndshandläggare och planerar genomförandet. Ordnatören ansvarar för att den som utför ordinationen har tillräcklig kompetens och får nödvändiga instruktioner. Kontakta ordnatör:

	- När det saknas kompetens för att utföra egenvården. - Om egenvårdsintyget inte stämmer med den kännedomen utföraren har om den enskilde. - Om egenvårdsintyget inte är fullständigt ifyllt - Vid förändrat behov som påverkar beslutet om egenvård - Ny personal som behöver kompetens/utbildning - Om den enskilde flyttar till annat boende eller byter utförare, kan inte egenvården överlätas till den nya utföraren. Dokumentation - Egenvårdsintyget sparas i fliken "Dokument" i brukarens åtagande, se Viva Lathund Egenvårdsintyg. Egenvårdsintyget förvaras även i brukarpärmen under flik 12. Genomförandeplan uppdateras med behovet av egenvård och hänvisning till Egenvårdsintyget.
Enhetschef Vård- och omsorgsboende/ Korttid	Egenvård som utförs i dagsläget på korttid samt vård- och omsorgsboende är framförallt trakeostomi, hemventilator och hostmaskin. Se separata rutiner på Närvårdssamverkans hemsida, under rubrik trakeostomi, hemventilator och hostmaskin. Enhetschef ansvarar för verkställande av insatsen, medverkar vid en eventuell SIP och samråder med ordinator gällande egenvårdsbeslutet. Vid osäkerhet om det ska vara egenvård eller inte, ha en dialog med MAS. Bevaka och inhämta eventuell information om egenvårdsbeslut i SAMSA. Se rutin kring hur egenvård hanteras i SAMSA i öppenvården och slutenvården. Ordinatören ansvarar för att den som utför ordinationen har tillräcklig kompetens och får nödvändiga instruktioner. Kontakta ordinator: - Om egenvårdsintyget saknas - Om insatsen bedöms inte kunna utföras som egenvård. - När det saknas kompetens för att utföra egenvården. - Om egenvårdsintyget inte stämmer med den kännedomen utföraren har om den enskilde. - Om egenvårdsintyget inte är fullständigt ifyllt - Vid förändrat behov som påverkar beslutet om egenvård, exempelvis om den enskilde inte längre kan förmedla sina behov. - Om den enskilde flyttar till annat boende, kan inte egenvården överlätas till den nya utföraren Dokumentation - Egenvårdsintyget sparas i fliken "Dokument" i brukarens åtagande, se Viva Lathund Egenvårdsintyg. Egenvårdsintyget förvaras även i brukarpärmen under flik 12. Genomförandeplan uppdateras med behovet av egenvård och hänvisning till egenvårdsintyget.
Undersköterska vårdbiträde	Utföra egenvård enligt egenvårdsintyget, eller beställning från biståndshandläggare. Dokumentera i genomförandeplan att egenvården ska utföras och hänvisa till intyg. Kontakta ordinator vid förändringar som påverkar egenvården.

BORÅS STAD

VÄF HTJ/KT/MYN/VOBO
Egenvård - roller och ansvar
utifrån Socialtjänst
RUT 08891

	Återkoppla till enhetschef vid problem med utförande av egenvårdsinsatser.
--	--